

خرنامه

(منطق الحمار)

محمدحسن خان اعتماد السلطنه

به کوشش:

علی دهباشی

کتاب پنجره

فهرست

۹	یادداشت / علی دهباشی
۱۱	زندگی و کارنامه اعتمادالسلطنه
۲۳	درباره خرنامه / دکتر فریدون آدمیت
۳۹	سرگذشت خر / مجتبی مینوی
۴۹	مقدمه
۵۳	مثل الحمار
۵۵	مقدمه
۵۷	فصل اول
۶۵	فصل دویم
۷۳	فصل سیم
۷۹	فصل چهارم
۸۹	فصل پنجم
۹۹	فصل ششم
۱۰۹	فصل هفتم
۱۱۳	فصل هشتم
۱۳۹	فصل نهم

۱۴۵.....	فصل دهم
۱۵۳.....	فصل یازدهم
۱۶۵.....	فصل دوازدهم
۱۷۳.....	فصل سیزدهم
۱۷۹.....	فصل چهاردهم
۱۸۷.....	فصل پانزدهم
۱۹۵.....	فصل شانزدهم
۲۰۳.....	فصل هفدهم
۲۱۱.....	فصل هجدهم

.....	۱۱
.....	۲۲
.....	۳۶
.....	۴۸
.....	۶۵
.....	۶۵
.....	۷۵
.....	۸۲
.....	۹۷
.....	۱۰۷
.....	۱۱۸
.....	۱۲۲
.....	۱۳۱
.....	۱۴۱
.....	۱۶۱

سید فرید قاسمی

زندگی و کارنامه اعتماد السلطنه

(۲۱ شعبان ۱۲۵۹ ق. - ۱۸ شوال ۱۳۱۳ ق.)

در شب ۲۱ شعبان ۱۲۵۹ ق. در تهران پسری به دنیا آمد که او را محمد حسن نام نهادند. مادر محمد حسن، خورشید خانم از نواده‌های مصطفی قلی خان برادر آقامحمد قاجار و پدرش علیخان مقدم مراغه‌ای نام داشتند^۱.

ارتباط و همکاری پدر او با دربار ناصرالدین شاه قاجار موجب شد که محمد حسن را در سال ۱۲۶۷ ق. برای تحصیل در رشته پیاده‌نظام به مدرسه دارالفنون روانه کنند.

پس از آنکه یک سال از تحصیل او در این مدرسه گذشت، بنابر حکم عزیزخان مگری سردار کل (= وزیر جنگ) محمد حسن به

۱- پدر محمد حسن لقب‌های بسیاری از جمله حاجب الدوله، ضیاءالملک، فراشبازی و اعتمادالسلطنه داشته است. برای آگاهی از نسب‌نامه پدری محمد حسن بنگرید به: «خانواده حاجب الدوله مقدم». به قلم مهدی اعتماد مقدم که در مقدمه کتاب دافع الغرور، نوشته عبدالعلی ادیب‌الملک، به کوشش ایرج افشار (تهران: خوارزمی، ۱۳۴۹) چاپ شده است.